

לְפִיכָךְ צַרְיךָ הָאָדָם לְהַפְקִיד נְשָׁמָתוֹ לֵיוֹצָרּוֹ, נְשָׁמָתוֹ לֵיוֹצָרּוֹ, וּקוֹרֵא פְּסֻוקָּא דָרְחָמִי, כֹּגּוֹן (תהלים לא) בַּיּוֹד אֲפִיקִיד רַוִּיחַ פְּרִידִית אָוֹתִי הַיְלָדֶן אֲלֵיכֶם. וְהַזָּאֵיל וְהִיא בְּפֶקְדוֹן, אֲף עַל פִּי שְׁהִיא מִחוֹזִיקָה בְּכֶמֶה חֹזֶבֶת, הַקְּדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא מַשִּׁיב אֹתָה לְחַיָּיו שֶׁל אָדָם.

בְּעַנְנֵן זֶה צַרְיךָ לְהַתְּהִנָּג בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלִלְכַּת בְּדָרְכֵי, שְׁפָתָחָבָרִים כֵּה וְהַלְכָת בְּדָרְכֵי. שְׁהִרְיָה נְשָׁמָתוֹ פֶּקְדוֹן בַּיּוֹד, שְׁהִיא מִפְתָּחָת כְּפָא הַכְּבוֹד, וְהַזָּאֵיל נֹצֵר מַטְפָּה סְרוּחָה. תְּרִ依ְפָּקְדוֹן נְשָׁמָתוֹ בַּיּוֹד.

וּבְתוּב אֶם חַבֵּל תְּחַבֵּל שְׁלָמָת רַעַךְ, אֶם חַבְלָת רַעַךְ, אֶם חַבְלָתָם מַעַשֵּׂיךְ וְלִלְכָתָם נְשָׁמָתָם, שְׁהִוא מָאוֹר לְבוֹשׁוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא, שְׁהִוא רַעַךְ וַעֲדָר אֶבְיךָ - עד בָּא הַשְּׁמָשָׁ, כְּשִׁיגַע זְמָנָךְ לְהַפְטֵר מַהְעוֹלָם, תְּשִׁיבָנוּ לוֹ, שְׁבָתָוב (קהלת יט) וְהַרְוָם פְּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. תְּנַהָּה לוֹ כִּמוֹ שְׁנַתְּנָה לְךָ.

אֶם חַבֵּל תְּחַבֵּל. אֶם חַבֵּל אָדָם מַעַשֵּׂיו, לְאַחֲר

כֵּן כְּשִׁיגַע שְׁעָתוֹ, מְרוֹב חֹזְבָתָיו לְקֹנוֹ, מְשִׁיבָתָיו שֶׁל אָדָם. בְּעַנְנֵן זֶה, צַרְיךָ לְהַתְּהִנָּג בְּמִידּוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלִלְכַּת בְּדָרְכֵי. דְכִתְבִּיב, (דברים כ"ז ע"ב) אֶבְיךָ. שְׁהִרְיָה נְשָׁמָתוֹ פֶּקְדוֹן בַּיּוֹד שְׁהִיא מִפְתָּחָת כְּפָא הַכְּבוֹד וְהַזָּאֵיל נֹצֵר מַטְפָּה סְרוּחָה תְּרִ依ְפָּקְדוֹן נְשָׁמָתוֹ בַּיּוֹד.

וּבְתוּב אֶם חַבֵּל תְּחַבֵּל שְׁלָמָת רַעַךְ, אֶם חַבְלָת מַעַשֵּׂיךְ, וְלִלְכָתָם נְשָׁמָתָךְ, שְׁהִוא מָאוֹר לְבוֹשׁוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא, שְׁהִוא רַעַךְ וַעֲדָר (ד"ז קח ע"ב) אֶבְיךָ. עד בָּא הַשְּׁמָשָׁ, כְּשִׁיגַע זְמָנָךְ לְהַפְטֵר מַהְעוֹלָם, תְּשִׁיבָנוּ לוֹ. דְכִתְבִּיב, (קהלת יב) וְהַרְוָם תְּשֻׁוֹב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. תִּנְהָה לוֹ, כִּמוֹ שְׁנַתְּנָה לְךָ.

אֶם חַבֵּל תְּחַבֵּל. אֶם חַבֵּל אָדָם מַעַשֵּׂיו, לְאַחֲר כֵּן כְּשִׁיגַע שְׁעָתוֹ, מְרוֹב חֹזְבָתָיו לְקֹנוֹ, חֹזֶל אֶת שְׁלוֹ, וַיְנוּטֵל נְשָׁמָתוֹ.

לְפִיכָךְ כְּתִיב, (דברים כד י) לֹא תְחַבּוֵל בְּגַד אֶלְמָנָה. מַאי טָעֵמָא, הַזָּאֵיל וּמְשֻׁפּוֹנָתוֹ בַּיּוֹד שֶׁל מַקּוֹם, אַיִן צַרְיךָ לְמַשְׁבִּין אֹתָה פָּעָם אַחֲרָתָה. דְכִתְבִּיב, (נהום א ט) לֹא תְקּוּם פָּעָמִים אֶרְהָה. כָּל הַנְּפָשָׁות בַּיּוֹד שֶׁל הַקְּדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא, אַיִן זָכוּ, נְכַנְּסֹות בְּמִחִיצָתָן שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּגַן עָדָן. לֹא זָכוּ - נְכַנְּסֹו בְּגַיהֲנָם.

רַבִּי נְחֹנֵנִיא בֶּן יוֹסֵי אָמַר, מִקּוֹם נְתַבְּאַר לְהָם לְרַשְׁעִים בְּגַיהֲנָם, וּמִשְׁוֹטְטוֹת נְפָשֹׁות בְּעַולְמָם וְאַיִן לְהָם מְנוּחָה, וְחֹזְרוֹת לְגַיהֲנָם, וּבְאוֹת לְאַחֲרֵי גַּן, וְגַדְחוֹת מְשֻׁעָרִי חַיִים, וְחֹזְרוֹת לְעוֹלָם. וְמַיְהָם? אָוֹתָם